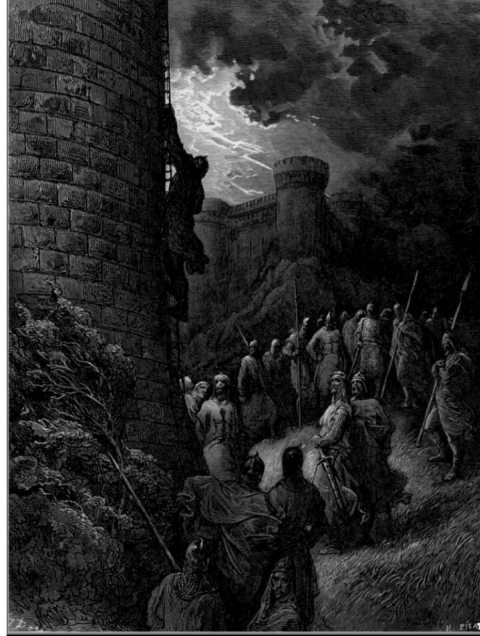

Bir Yamyamlık Hikayesi Yine mi Ermeni İhaneti 3 Bölüm

– Sami Biber · 22 Aralık 2023

Boemondo'nun Firuz'un açık bıraktığı kule penceresine tek başına çıkması. Ressam Gustave Doré tarafından hazırlanan gravür.

1095'deki öncü Haçlı Seferinde yaşadıkları hezimet ve perişanlıktan sonra Papa II. Urban'ın çağrısıyla tekrar harekete geçti Haçlılar.

Her ne kadar Avrupa'nın kralları, papanın çağrısını sallamadıysa da kontlar, baronlar, şövalyeler ve sair soylular kısa yoldan önce Müslümanların ellerindeki servete, ama daha da çok cennete konmak amacıyla 600.000 kişilik bir ordu meydana getirdiler. Bu ordunun belirli bir baş komutanı yoktu. Her kont ve şövalye kafasına göre takılıyordu ortak amaç Kudüs'ü Müslümanlardan geri almak olsa da.

Hıristiyan- Müslüman ayrımı yapmaksızın yakarak yıkarak Anadolu topraklarına girdiler ve karşılarında yine Anadolu Selçuklu Sultanı I. Kılıçarslan'ı buldular. Lakin bu sefer I. Kılıçarslan'ın işi zordu.

Fazla tafsilata boğmadan devam edelim...

Kılıçarslan papucun pahalı olduğunu görünce kendisine başkent edindiği İznik'i Haçlılara, Haçlılar da Bizans ile yaptıkları antlaşma gereğince Bizans'a bırakıp ilerlemeye devam ettiler. Kılıçarslan ise Konya'ya çekildi. Anadolu Selçuklu Devleti'nin bundan sonraki merkezi artık Konya olacaktı.

I. Kılıçarslan işte bu ilerlemeleri sırasında vur- kaç taktiği ile Haçlılara büyük kayıplar verdirdiyse de hep

vur- kaçla olmuyordu. Nitekim 1 Temmuz 1096'da Eskişehir yakınlarında gerçekleşen Dorileon Savaşında yenildi ve bu yenilgiden sonra Haçlıların Anadolu Selçuklu topraklarında katliam yapmamaları şartıyla Anadolu'dan defolup gitmelerine izin vermek zorunda kaldı.

Rahatlayan Haçlılar artık serbest bir şekilde Kudüs'e doğru yollarına devam edebilirlerdi. Lakin yukarıda da değindiğim gibi her Haçlı komutanı kafasına göre hareket ettiğinden kollara ayrıldılar ve bu kollardan biri Antakya üzerine yürüdü.

Beomondo adlı Norman komutanının idaresindeki ordu Ekim 1097'de Antakya önlerine gelmişti ancak önceden bu kalede sadece 6-7 Bin civarında Müslüman asker olduğunu haber alan Beomondo, 30.000 Kişilik ordusuyla kaleyi rahatlıkla alacağını düşünürken kaleyi gördüğünde bunun öyle hiç de kolay olmadığını hissetti.

Evet, Beomondo için Antakya'yı almak zor olacaktı. Zira sorun sadece Antakya'nın çok müstahkem bir kale olması değildi. Antakya kalesi önlerine gelinceye kadar ordusu adeta hayvan gibi saldırmıştı yiyecek içeceğe. Kuşatmaya başladıklarında ellerinde bir kaç günlük yiyecek ancak vardı. Bir diğer sorun hiç durmadan aralıksız olarak yağın yağmurdu. Kalenin etrafı ve kendi çadırlarını kurdukları alan adeta çamur deryasına dönüşmüştü ve dahası da vardı: Antakya kalesindekiler alışıklardı ama Haçlı ordusu sık sık meydana gelen depremlere hiç alışık değillerdi ve deprem hattı üzerinde bulunan Antakya'da sık sık yaşanan depremler fena halde morallerini bozuyordu. Lakin her şeye rağmen en büyük sorun yiyecek içecek sıkıntısının baş göstermesiydi.

İşte Fransızların Milli Destanı olan Antakya Destanı yani yamyamlığın destanı da bu kuşatma ile başladı. Ancak bu yamyamlığın anlatımına geçmeden önce Antakya'yı kim savunuyordu? Antakya Haçlıların eline nasıl geçti? konularına bir göz atalım. Zira olayın bu kısmında da üzerinde durulması gereken hususlar var.

1097 Yılı itibariyle Antakya'nın muhafızı yani kalenin koruyucusu 1085'de Antakya'yı feth eden Büyük Selçuklu hükümdarı Melikşah'ın komutanlarından Yağısayan idi.

Yağısayan gerek kendisi gerek Selçuklu ve çevredeki Atabeyliklerden gördüğü yardımlarla (Bu mevzu oldukça uzundur aslında) Antakya Kalesini kahramanca savundu. Beomondo ne yaparsa yapsın Antakya'yı bir türlü düşüremiyordu. Ta ki bir Ermeninin ihanetine kadar...

Evet, 1096 Yılı Ekim Ayından 1097 Haziran Ayına kadar Antakya'yı bir türlü düşüremeyen Beomondo'ya adı Firuz olan bir Ermeni dönmesi yardım etti. Sırf Yağısayan tarafından - karaborsacılık yaptığı için - cezalandırıldığından dolayı...

Şehrin " İkiz Kardeş Kulesi " adı verilen kulesinin kapılarını açtı ve bu kapıdan ilk olarak Beomondo,

ardından da Haçlı ordusu birer ikişer kaleye girmeye başladı.

Yağısayan, Haçlıların kaleye sızdıklarını anladığında artık kaleyi kurtarmak için hiç bir şey yapamayacağını anladı ve 30 kişilik bir muhafız birliği ile kaleyi terk edip kaçmaya başladı. Ancak atı tökezledi, yere düştü. Fena halde yaralanmıştı. Muhafızları da onu terk edince yapayalnız kaldı.

Ertesi gün Yağısayan'ı yine bir Ermeni gördü. Oldukça perişan ve neredeyse ölmekte olduğunu anladığı Yağısayan'ın kafasını kesti ve komutan Beomond'a götürdü.

Dış kaleyi ele geçiren Beomond, bu kafayı hâlâ az bir kuvvetle kahramanca direnen Yağısayan'ın oğlu Şems'üd- Devle'ye gösterdiğinde o da Antakya için artık yapılabilecek hiç bir şeyin kalmadığını anlamış oldu ve 3 Haziran 1097' de Antakya tamamen düştü. Taa ki 1268'de Memluk Sultanı Baybars'ın geri almasına kadar 171 yıl boyunca Antakya'da varlığını sürdüren Antakya Haçlı Kontluğu böylece kurulmuş oldu.

Evet, yamyamlık Ekim 1096'da Antakya'nın kuşatılması ile başlamıştı ama en büyük yamyamlık Antakya ele geçirildikten sonra yaşandı. Çünkü Boemondo Antakya'yı ele geçirdikten sonra Musul Atabeyi Kerboğa, şehri geri almak için kuşatma yaptı.

Antakya'da yiyecek- içecek hiç bir şey kalmamış olduğundan Haçlılar başladılar önce fare yemeye, ardından da Türk esirleri yemeye...

Avrupa'nın " Antakya Destanı " Dedikleri olay aslında işte bu yamyamlığın destanıdır. Ancak "Sezar'ın hakkı da Sezar'a"... Şerefsizler böylesine bir açlık ve sefalet yaşamış olmalarına rağmen Antakya'yı hem aldılar hem de 171 yıl hakim olabildiler.

Yamyamlığın destanı mı?

Az bir kısmını ilk bölümde yayınlamıştım. Kalanı da gelecek son bölümde inşallah.